ч. 248 (14.145). Львів, вівторок 17. вересня 1935. Poсztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504·060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-36. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Італія погрожує В. Британії.

ЖЕНЕВА, 16. 9. ПАТ. В колах британської делегації є деяке огірчення з приводу комунікату італійського уряду, що його оголосили вчора в Римі, головно з огляду на уступ, що відноситься до скріплення італійських військ у Лібії. В англійських колах підкреслюють провокаційний характер того уступу комунікату та добачують у ньому деяку погрозу під адресою В. Британії у звязку зі справою Єгипту. В англійських колах дістали вістку, що війська, які Італія сконцентрувала в Лібії, складаються з двох дивізій та загально мають 33 тисячі вояків.

Італія не згодиться на ніякий компроміс з Абисинією.

РИМ, 16. 9. ПАТ. Після суботнього засідання Ради міністрів тут загально переконані, що Італія не погодиться на ніякий компроміс, бо компроміс вимагає довіря до Абісинії, а Італія такого довіря не має.

Вірджініо Ґайда пише в „Воче д'Італія“: Італія витратила сотні міліонів лірів, виеквіпувала 200 тисяч людей на те, щоб спротивитись абісинському напорові. Таких зусиль Італія вічно не може робити. Всяких компромісів не можна прийняти, бо крім дійсности іствує теж конечність.

Мадярське становище у міжнародніх переговорах.

БУДАПЕШТ, 16. 9. ПАТ. Уряд оголосив „Голубу Книгу“ про свою діяльність у трьох останніх роках. „Голуба Книга“ представляє програму уряду щодо скорих міжнародніх нарад. Вона стверджує, що „уряд є знаменито підготований до майбутніх переговорів, на яких гідно репрезентуватиме інтереси Мадярщини; старатисьме, щоб у порозумінні з іншими державами причинитись до консолідації Европи, рахуючи на підтримку заприязнених з Мадярщиною держав. У тім усім мадярський уряд хоче затримати такі точки: 1) дійти до устійнених вислідів у справі затримання мира в Европі; 2) задержати приязні відносини з іншими державами; 3) виясвити питання ревізії договорів; 4) охорона прав мадярських меншостей; 5) призвання рівноправности Мадярщини та 6) забезпечення господарських і фінансових потреб Мадярщини на міжнароднім тереві.

Наради британського кабінету у справі безпеки в середущій Европі.

ЛЬОНДОН, 16. 9. ПАТ. Згідно з „Морнінґ Пост“ правдоподібно ще цього тижня відбудуться збори ради міністрів, на яких розглядатимуть справу британських зобовязань у деяких обставинах, що вимагають розпорядків, конечних для вдержання мира в Середущій Европі.

Американські військові ветерани.

НЮ ЙОРК, 30-го серпня. (Вл. кор.) Двісті ветеранів світової війни а також еспанської, вміли знайти собі приміщення і життя без маршу голодних на Вашингтон та без домагання виплачення їм бонусу. Вони дістали приміщення в будинку товариства для допомоги дітям, від Червоного Хреста ліжка, а решту доглядають самі себе. Між ними є люди ріжного віку й заняття. Дехто з них працює, дехто ні, але кожний платить на удержання 2 доляри тижнево. Коли котрий не має праці, то йде шукати помочі цілими днями. Дехто платить наперед, а звичайно щадить, як має працю і має чим пережити чорну годину. В приюті менше-більше військова дисципліна і ветерани радо до неї привороблюються. Мають свого урядуючого капітана, який зміняється що тижня.

Велика релігійна демонстрація в Ленінграді.

(РО) Редакція еміграційного часопису „Меч“ помістила листа учасників великої релігійної демонстрації, яка відбулася 10. серпня ц. р. у Ленінграді. Того дня вже в 9-ій год. рано стали надтягати з усіх кінців міста юрби вірних на Смоленський цвинтар. Робітники, які творили більшість демонстрантів, надтягали на цвинтар до год. 5-ої пополудні. Цей наплив не припинився, хоча влада зменшила кількість трамваїв у Ленінграді. Міліція перевела масові арештування між демонстрантами. Відділи кінної і пішої міліції кількома наворотами атакували населення, яке заповнило цілий цвинтар. Робітники і діти сховалися поза гроби. Щойно в год. 1-ій вночі міліція усунула демонстрантів з цвинтаря. Безпосередньою причиною демонстрації була нова хвиля переслідування християн: арештування і заслання багатьох православних, католицьких і протестантських священиків, їх родин, замикання церков і наложення на церкви, в яких ще відправляються богослуження, величенських податків.

Здогадуються, що ця демонстрація буде товчком до нових зорганізованих виступів проти переслідування державою релігії

Совітські бездомні діти мають організації.

НЮ ЙОРК, 30-го серпня. (Вл. кор.) Адам Тавдул основно займається долею бездомних дітей в Совітах у своїх дальших статтях в „Ню Йорк Амерікен“. Він каже, що їх гине велике число в бійках між собою, з голоду, зимна, а також їх винищує сама совітська влада. Але їх число росте, бо батьки вимирають і свіжі діти приходять. А вже найбільше число бездомних дітей походить із совітської бездомної системи, коли розводи дозволені кожної хвилини. Отже тоді діти лишаються без опіки і радять собі, як можуть. Найгірше нарікають вони на державні захисти і звідти вони тікають при кожній нагоді. Тавдул відкрив в Москві організацію таких бездомних на військовий лад. Вони ядуть солідарно, зводять нераз бої з конкуренційними організаціями і мають своїх „царів“. Влада їх страшенно ненавидить, але вони вміють критися.

Задля прожитку вони безупинно мандрують: в зимі на південь, а літом на північ. Багато їх вигибає по дорозі, на залізницях та від виснаження, але назагал вони дістають допомогу від населення, котре само голодне до краю, а все таки помагає ще біднішим від себе.

Присилайте передплату!

Про конверсійну акцію для віддовження нашого рільництва.

В інтересі рільництва, обтяженого довгами затягненими перед 1. липня 1932. року, видано розпорядки президента Р. П. з дня 24. жовтня 1934. року про конверсію і наладнання рільничих довгів. Ці розпорядки дають малим рільникам *останні пільги* у сплатах їх загальних довгів: розкладаючи ці рільничі довги на 28 рівних піврічних рат, платних від 1. квітня 1936. р., як також дуже значно обнижуючи позичкові відсотки.

Та ці постанови про позичкові пільги для рільників обовязують не тільки приватних вірителів, а також установи зорганізованого кредиту, зокрема банки, позичкові каси і кооперативи. Та конверсійна акція для віддовження рільництва *має бути переведена до кінця 1935. р.* під загрозою відємних наслідків для довжників, що не схочуть перевести конверсії своїх довгів, як також для установ кредитових, що не візвуть своїх довжників рільників, щоб заключили конверсійні договори згідно з постановами права про віддовження або не схочуть відтак тих договорів заключити, — хоч довжники рільники до них зголосилися до заключення конверсії на підставі обовязуючого права.

А ті *санкції права про віддовження рільників є обосторонні.* Рільник, що не хоче приступити до заключення конверсійного договору з вірительською установою, тратить добродійства: 28 піврічних рат та обниження довжних відсотків, та підпаде екзекуції до заплати цілого довжного капіталу відразу та всіх довжних відсотків і коштів; а як вірительська установа не приступить до заключення конверсійного договору зі своєї вини, то її вірительність прийде до заплати в 28 піврічних ратах з 3 прц. відсотками. В такому випадку вірительська установа тратить ригори при сплаті її вірительности, вищі відсотки і боніфікати відсоток від держави, що доходять до 3¾ прц. як також 50 прц. боніфікати нестягненого довгу.

Оці всі обставини вказують на конечну потребу якнайскоріше перевести конверсійну акцію для віддовження нашого рільництва, бож це лежить в інтересі обох сторін а передовсім рільників, котрим загрожує велика *господарська руїна і навіть затрата рідної землі,* коли вони не скористають з великих полекш розложення залеглих довгів на дешеві сплати у 14-ти роках.

Тамчасом, як нам доказують звідомлення українських кредитових кооператив з краю, кооперативні довжники в дуже значній частині *не хочуть конвертувати своїх довгів та взагалі їх сплачувати,* хоч є матеріяльно спроможні, а слухають підшептів злих духів, наче тут має прийти мораторія і відписання всіх рільничих довгів. Отся лиха думка відводить їх від найдрібніших сплачувань своїх зобовязань і це є *велика загроза для ґрунтової посілости малих рільників.*

І так наприклад у *Кооперативному Банку в Умові* на 208 довжників на суму 36 тисяч золотих довгу зголосилось на заклик до конверсії тільки 50 довжників, і з тих 35 довжників зреклося конверсії; *в Украінбанку* в *Станиславові* на 797 довжників з сумою 228 тисяч золотих довгу заключено до серпня ц. р. всього двацять кілька конверсійних договорів на кілька тисяч золотих

равом; в *Українській Касі в Долині* заключено в тому часі всього 14 конверсійних договорів ра- вом на около чотири тисячі золотих, при чому багато довжників навіть не відзивається на зази- ви до конверсії; в *Українбанку* в *Комарні* зла- джено тільки 14 конверсійних договорів на около десять тисяч золотих, а далі справа йде пиняво, бо довжники відкладають і кажуть, що прийдуть по жнивах і т. д.

А через *Центробанк* перейшло в тому часі до затвердження Акцептаційним Банком 528 кон- версійних договорів на 174.962 зол. Коопера- тивний Банк „*Дністер*" вислав 3.514 оферт довж- кам до заключення конверсійних договорів на суму коло півтора міліона золотих та подав до затвердження Акцептаційному Банкові 459 дого- ворів на суму 183.977 золотих.

Колиж довжники рільники жалуються, як це читаємо в пресі, що з ними вірительські устано- ви не заключують конверсійних договорів і вони мусять оплачувати 10 прц. відсотки з всякими коштами від своїх довгів, які підходять під кон- версію, то це неправда, бо в таких випадках вони не платять ані 10 прц. відсотків, ані не сплачують довгу, а мають за це охорону в Акцептаційному Банку і в розємних урядах, щоб користали з правних пільг в ратальних сплатах на 14 літ і в обниженні відсотків на 3 прц. до 4½ прц. в річ- ному відношенні.

Тому біда головно в тому, що вірительські установи зорганізованого кредиту самі не в силі притягнути залягаючих довжників рільників до сплачування їх довгів шляхом конверсії, яка дає їм найдальше посунені пільги у сплаті рільничих довгів. І тому над усуненням цієї небезпеки по- винні співпрацювати всі наші *громадянські уста- нови і вся наша преса, щоб змінити нездорову ментальність наших* рільників та спаматати їх в останній годині, у їх власному інтересі, в інтере- сі життя нашого рільництва.

Та й наші кредитові кооперативи мусять та- кож зі свого боку розвинути в цих останніх міся- цях *здвоєну акцію*, щоби приєднати залягаючих довжників до заключення конверсійних догово- рів до кінця цього року. Адже це лежить також в їх інтересі, щоб урухомити позичений капітал і дістати з часом його в свої руки, хочби з обни- женими відсотками, та причинитись до віддов- ження рільництва, що цієї помочі потребує.

Оці мої помічення подаю під розвагу всього нашого громадянства.

Д-р Кость Левицький.

ЗАГРОЖЕНА ЕВРОПА.

Економічно-політичний міжнародній огляд.

Непевність за істнування миру на европей- ському континенті зростає з кожним днем. Вміру зросту кризи політичної, змагається кри- за економічна. Вона вже потрохи зникає, однак лишає рани, яких годі негайно вигоїти. Опти- містично настроєні автори стараються доказу- вати, що теперішній стан підлягає змінам і при- ходить до кращого, — а саме, через краще зор- ганізування суспільного життя та інтервенцію держави. Вона то взяла провід над економікою і нею кермує, але не як держава-деспот, а тіль- ки посередник, що стоїть понад власними інте- ресами і лише на випадок незгідностей дає від- чути свою силу.

ВЕРСАЛЬ.

Однак ближче приглядаючись справі і вхо- дячи в її суть, бачимо, що неспокій в Европі дальше панує з двох причин: політичної і еко- номічної. Політичної невдачі треба дошукува- тись у світовій війні і її наслідках, а також по стороні Антанти та її твору — версальського договору. Покликано до життя 6 нових держав, які не могли самі себе уладити та шукали по- мочі у побідників. Із цього почалося. Боротьба за впливи великих держав показала свої недо- магання, з другої сторони переможені не могли і не можуть погодитися на стан річей, що за- панував після 1918 року. Колись сильна Німеч- чина зійшла на другорядний плян і її вплив на хід міжнародніх подій став мінімальний. 60 мі- ліонову націю еліміновано від усякого життя, так далеко, що французькі делегати на вашинг- тонській конференції противилися присутности німецьких представників.

Завершенням твору Антанти а також през. Вільсона був версальський договір, через який найбільше потерпіла Середня Европа. „Полі- тична справедливість" відбилася на її еконо- мічному житті. Про істнування господарської кризи вона перша довідалася, бо 1/3 її торговлі, що колись служила до заспокоєння внутрішніх потреб краю, чекає тепер на експорт, якого ні- хто не хоче принимати наслідком митних непо- розумінь.

ПОЛІТИКА ФРАНЦІЇ.

Політичну нестійність і хаос ще більше за- колочує постава Франції до своїх сусідів і шу- кання „нових приятелів". Число трактатів во- на рекордово збільшила і кожним з них хотіла би запевнити свої границі. Однак завсіди ста- вить питання собі і свому приятелеві „чи на- правду вірите в те, що підписуєте?" Такою по- ведінкою лише доводить до збільшення недові- ря і безладдя в Европі. Події останніх днів, що є чисто кольоніяльного характеру, (маємо на увазі італьо-абісинський конфлікт), переходять на европейський ґрунт. Безвартність і безсилля Союзу Народів, того морального чинника, що мав ґарантувати мир всьому світові, виявилась з цілою силою в тому останньому конфлікті. Поруч складного політичного стану Европи сто- їть економічний.

ГОСПОДАРСЬКІ КОРДОНИ.

З перемирям, яке наступило в 1918 році, всі краї кинулися відразу забезпечувати свої кор- дони ріжними законами, що стали перепоною до поліпшення конюнктури. В багатьох краях існує стан бльокади, яку спричинила жажда чужих валют. Від 1931 р. в 52 держав цілого світа — 40 заборонило цілковито або частинно також вивіз чужої валюти. Ця грошева бльо- када потягнула за собою бльокаду торговельну, а овочем останніх літ є автаркія, стремління до господарської самовистарчальности. Панує за- гальна опінія, що це наслідок браку довіря внутрі кожної держави та ще більше між дер- жавами. Коли спитали президента Чехосло- вацької Республики — Масарика, — що він ду- має про теперішній упадок Европи, він відпо- вів: „Теперішня кріза не є характеру чисто го- сподарського, походить вона більше зі стану морального і політичного. Від XVIII. ст. люди почали студіювати політичну економію, однак економісти не могли найти способу проти крі- зи. Розвязка цього питання мусить прийти по- степенно сама з себе. Здебільша економісти не числяться з фактом, що приязнь і довіря є го- ловними чинниками торговлі". Тільки те ска- зав президент держави, яка не може нарікати на безробіття, на застій чи пасивний стан дер- жавного буджету. Однак він станув на стано- вищі надто простому, доказуючи лише факт періодичности кріз і їх самопогасання. Наче у відповідь словам президента появилася недав- но праця одного бельгійського економіста, Фалльона, який доказує, що сьогодні годі до- шукуватися давно устійнених причин, тобто періодичности, бо вони є виявами анормально- сти нашого століття. На його думку три голов- ні причини кермують теперішнім життям: є во- ни характеру 1) чисто економічного, 2) полі- тичного і 3) економічно-політичного.

До першої групи він зачисляє надпродук- цію, безробіття, зріст щоденного життевого рівня, задовження торговельних підприємств, зіпсуття вимінного механізму. До причин полі- тичних зачислимо розбиття Центральної Ев- ропи, надмірне задовження більшости держав і політичне безладдя. В ділянці економічно-полі- тичній звертають на себе увагу такі аномалії, як рівновага національних груп в економічній ривалізації та незгода між економічним рин- ком і політичними територіями.

НАДПРОДУКЦІЯ І БЕЗРОБІТТЯ.

Відомо, що зараз після війни торговельна активність зросла до непізнання. Уліпшення і більше пристосування машин відразу виказали зріст продукції, якої не було кому продавати, бо населення було зубожіле, та й не було про- порціонально стільки людей, які могли би це консумувати. Але стриму не було. Нові фабри- ки росли, а старі подвійно а часом й потрійно збільшили продукцію. Рівночасно росла збі- жева продукція. Приблизно 70 прц. людства це хлібороби і — ціни на витвір їхньої праці по- чали спадати до 50 прц., коли фабричні про- дукти оставали на свому місці.

При сильно розвиненому протекціонізмі всяке протиділання було виключене. Ван Зелянд, теперішній бельгійський премієр, будучи ще професором лювенського університету, писав у 1932 р., що „якщо кріза тяжить над кожною нацією, вона ще більше дає себе відчувати без співпраці инших".

Надпродукція дала життя безробіттю. Ма- ло є країв, які можуть похвалитися, що в них безробіття нема. Це мабуть одинока Швеція. Така країна, як Сполучені Держави, мусить чи- слитися зі своею 13 міліоновою армією безро- бітних і давати їм запомоги. Цим саме страхом пояснюеться оцю низку американських зако- нів, що обмежують вїзд чужинців на постійний побут, бо Америка боїться, що з хвилиною ще більшого економічного упадку, може з неї прийти до заворушень на ширшу мірку. През. Рузвельт повів великі публичні роботи і за працю частинні найбільше потребуючих. Німеч- чина ввела рівнож щось подібного і видає мі- льони з державної каси на будову нових доріг і ріжні направи.

ІТАЛІЯ.

До загального числа безробітних — фізич- них працівників долучуються ще інтелектуалі- сти і молодь. Воно саме в численних випадках занепокоїло уряди, як прим. Німеччину, що постаралась вирвати молодь з бездіяля і охо- пила її в організаційні кадри. В Італії це все гур- тується у фашистівських організаціях і тепер підчас военних приготувань до кольоніяльної війни немає там сліду безробіття чи надвижки населення. Всетаки нема чого завидувати Му- солінієві стану, в якому є держава, бо банки відмовили йому кредитів, а він своїми декретами знизив дотеперішне 40 прц. покрит- тя ліри. Через внутрішню господарську політи- ку він зумів зреорганізувати Італію, але під о- глядом економічним відгородився китайським муром від світа. Всетаки це не перешкодило йому висловитися у розмові з Кнікебокером, американським журналістом, з похвалами в сторону вільної виміни і заявити, що міжнарод- ні торговельні операції є фундаментом капіта- лістичного устрою, а „автаркія редукує госпо- дарське життя і побільшує нужду на цілому світі".

БЕЛЬГІЯ.

Поправді не можна робити собі великих на- дій на зниження числа безробітних і покращан- ня стану річей. Коли Бельгія радіє, що в неї безробіття змаліло до 50 прц., то це не є її за- слуга ані уряду, а мусить вона тільки завдячу- вати обставинам, тобто Світовій Виставі, що відбувається в Брюселі, і чужинцям, що при- їздять її звиджувати, полишаючи байонські су- ми гроша, на теперішні часи, при закупах у кра- їні здевалюованого франка. Болдуін, економіст і великий оптиміст, признає, що „зменшення безробіття не може прийти надто скоро. Воно мусить прийти постепенно через еволюцію на- шої структури. Це можна бачити в Англії, де добробут починає зростати з місяця в місяць".

ЗАХОДИ Д-РА ШАХТА.

Також провідники Третьої Німеччини вика- зують статистичними даними зменшення безро- біття, однак забувають, що все впало на дер- жаву і громадянство, яке мусить нести всі тя- гарі. Німеччині таки чогось бракує. З одної сто- рони має вже віддавна надпродукцію і шукає ринків збуту, а з другої брак їй сирівця, який мусить заступати „ерзацами". В текстильному промислі брак бавовни і вовни, а в металюргії відчувається відсутність металів, яких годі най- ти внутрі краю. Фон Нойрат, міністер закордо- них справ, був декуди щиріший і минулої осени заявив: „Якщо ззовні хотять нас примусити впровадити автаркію, якщо чужина не хоче кулувати наших товарів готових до експорту, ніхто не може нам робити закидів, що почина- ємо впроваджувати цей режім". Німецька інду- стрія є одною з наймогучіших після Англії, од- нак позбавлена власних капіталів є призначена на загладу, бо всі грошеві ощадности відпли- вали за границю, щоби платити переможцям во- єнне відшкодування. Доходить до такого зане- паду і браку гроша, що 21 червня 1931 р. Гін- денбурґ просив Гувера припинити платність довгів на час одного року. Історія военних дов- гів і репарацій врештою відома. Так то виглядає Німеччина повна сили і енергії, підупавша економічно, Німеччина, яку хоче рятувати го- сподарський диктатор Шахт, вводячи ще біль- ший бісмарківський і протекціонізм і дорожне- чу внутрі краю.

РЯТУНОК У КООПЕРАЦІЇ.

Кращої методи вхопились держави Малої Антанти, що при помочі сильно розвиненої господарської кооперації сяк-так опановують важку ситуацію. Але кооперація не може покинути границь краю і не має змоги краще розвиватися та вибитися у деяких ділянках. Тому французька національна конфедерація рільничих товариств пропонувала ввести в кожному краю установи, що нормували би внутрішню продукцію і міжнародній обіг.

СПОЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ.

Що Европа находиться в такому невідрадному стані, можна це завдячувати в частині Америці. Підчас світової війни вона хотіла грати визначну ролю миролюбця і це її поставило на вершок слави. Але амбіція та ще більше страх за власну шкіру диктували Америці усунутися від европейської політики і занятися виключно своїм краєм. Тому вона не ратифікувала версайського договору, не вступила в члени Союзу Народів, а заключила мир з Німеччиною. Таке їм диктував інстинкт у пошукуванні за інтересами.

Щоби не боятися конкуренції, федеральний уряд ввів дуже високі протекціоністичні закони, які забороняли всякий ввіз з чужини. Слідом за ними пішли інші краї. У 1929 р. на підставі закону Гувера, вони ще більше піднесли митні тарифи, а тоді інші европейські держави піднесли свої також від 100 до 200 проц. І замість збільшити міжнародню торговлю, вона зменшувалася і стала одною з причин монетарної анархії. Коли прийшов до влади през. Рузвельт, він розпочав нову зовнішню політику відсепаровування від Европи, а внутрі вжив заходів, щоби віддовжити населення і усунути безробіття. Його суспільно-економічна активність полягає на розбитті нагромадженого капіталу в руках одиниць і на теорії, що продукція регулює консумцію. Американська надпродукція побила світовий рекорд. Кілька чисел потвердить наше твердження: автомобілева індустрія може виробляти річно 8 міліонів авт, а в 1929 р. тільки 6 міл., виробництво обуви є таке удосконалене, що можна виробити 900 міл. пар річно, а Америка запотребовує лише 300 міл. Тому Валляс, один з міністрів Рузвельта, пропонував зірвати з традицією та старатися розвинути всі можливости збутку на чужині, обнижуючи свої власні тарифи.

Отже півофіціяльні круги майже всюди добачують у злагідненні відносин і привернені вільної виміни одинокий вихід, однак на ділі цілий світ є охоплений економічним націоналізмом і старається чимраз більше його закріпити в себе.

ЯПОНІЯ І АВСТРАЛІЯ.

Другою позаевропейською країною, що чимало має сказати в Европі, є Японія. Цей край, що донедавна був маловідомий, стає тепер небезпечний білій расі. Ніхто й не думав, що Токіо зможе наробити стільки заковики, бо віддаль а також структура Европи вказували, що Японія не буде тут нічого шукати. Льондон мав першенство в економічному житті і в 1931 р. упадок англ. фунта потягнув за собою американський доляр і приблизно сорок інших монет. Але, вертаючись до політики Японії слід пригадати, що їй не тяжко здобутися на демпінгову політику, бо це край убогий, з численним населенням, яке не має великих вимог і за малу заплату виконує найріжнородніші роботи. Тому не можна сказати, що японський уряд експльоатує своїх громадян. Всетаки така конкуренція спричинює лише погіршення стану і часто-густо змушує сміливців шукати щастя в Новому Світі.

Найновіші вісти походять з Австралії, країни 5-міліонової, що свобідно може виживити 8-кратне населення. Саме їхній премієр оголосив, що відновлено права до імiґрації і багато безробітних зможе шукати щастя у випасі буйволів, пошукуванні золота або перел.

ПОГАНІ ВИГЛЯДИ.

У підсумках стверджуємо, що таки песимізм бере верх. Куди не глянути виглядає біда, нужда та безпорядок. Держави повідгороджувалися китайським муром і нема мови про живішу колляборацію на міжнароднім економічнім полі. Панує дух націоналізму і відокремлювання. В середині держав нема ладу і спокою, а зростають радикальні течії, готові кожної хвилини роздути жевріючий вогонь.

М-р Богдан Казимира.

Великий день третьої Німеччини.

Райхстаґ ухвалює важливі закони. — Знаменні промови Гітлера і Ґерінґа.

НІРНБЕРҐ, 16. 9. ПАТ. Дожидане з великим защікавленням засідання Райхстаґу в Нірнберґ зачалось точно в 9 год. франці. Багато годин перед початком юрби окружили будинок, в якім мало відбутись засідання. Доступ до будинку замкнули густим кордоном штурмові відділи й поліція. На салю нарад впустили тільки небагато закордонних журналістів. Кидалось в очі те, що саля була прибрана виключно прапорами зі свастикою та не було дотеперішнього урядового біло-чорно-червоного прапору.

НАРАДИ РАЙХСТАҐУ.

Точно в 9 год. засідання відкрив пруський премієр Ґерінґ, як предсідник Райхстаґу. На вступі зазначив, що засідання Райхстаґу відбувається вперше від соток літ у Нірнберґу. Вже це вказує на важність законів, які палата ухвалить та на звязок, що істнує між партією і державою. Потім предсідник Райхстаґу дав голос міністрові внутрішніх справ Фрікові, що поставив внесення, щоб знести давний реґулямін нарад і водночас дати предсідникові Райхстаґу устійнити новий реґулямін. Внесок прийняли через акламацію.

ВАЖЛИВА ПРОМОВА ГІТЛЕРА.

Після того до голосу прийшов канцлер Німеччини Гітлер. Він у короткій, 15-хвилинній, але дуже важливій промові заторкнувся актуальних питань закордонної та внутрішньої політики.

„Німеччина — говорив канцлер — найшла врешті, по століттях шлях до соборности, про яку мріяла від непамятних часів. Ця соборність тимбільш важна в часах, коли є такі поважні кризи. Канцлер думає, що його обовязком є підкреслити безоглядну волю німецької нації задержати мир. Це конечне головно тому, що деяка частина світової преси постійно гово-

Д-Р ВОЛ. СІЧИНСЬКИЙ.

Народне мистецтво й модерна мистецька творчість.

Слово на відкритті „Вистави народніх тканин і вишивок“ у Музею Н. Т. Ш. д. 15. вересня).

Ставимо ці два поняття поруч не для протиставлення одного другому, як поборюючі чинники, але з метою зсувати їх відношення, їх приналежність та звязок.

Не рідко доводиться чути, як „надхненні“ пропагатори народнього (селянського) мистецтва, уживають цілого полемічного апарату „національоґії“, щоби довести потребу „відродження і плекання“ народнього мистецтва, як найбільш здорогово і мішного вияву народнього „духа“, а при тій нагоді не жалують виразів, щоб вигамбити нашу сучасність з її „тандитою фабричних виробів“, уважаючи рівночасно модерні мистецькі напрямки — як вияв деґенерації, декадансу.

Знов інші — ентузіясти модерности, в народньому мистецтві вбачають усі прикмети відсталости, консерватизму думки, нежиттєвости, назадництва, вважаючи, що лише в космополітичній, звичайно імпортованій, „модерности“ знайдуть ціле „спасення“.

Полемізувати з такими екстремами було би зайве. Треба лише зясувати справжнє місце, значіння і нарешті завдання народнього мистецтва в новітньому житті і творчости.

Кожна доба у розвитку людства творить свій відмінний уклад життя, уподобання, звички, світогляд, творить і свій виразний **стиль** у мистецтві.

Характер стилю залежить від складних причин: — інтелектуального і матеріяльного рівня народу, соціяльних і національних особливостей, господарських і політичних відносин, — що всі разом безнастанно зміняють життеві і побутові потреби людини.

Та не всі народи покликані в однаковій мірі бути творцями цього нового життя, творити нові цінности світового значіння, творити нове мистецтво.

Свої творчі засоби черпають окремі народи передовсім з попередніх надбань і із свіжих притоків енерґії — так само як це спостерігаємо у кожному біольоґічному процесі.

Коли нема звязку з минулим, коли нема історичної тяглости і коли нема життездатних зародків — земля не дасть нового плоду.

За прикладом ходити далеко не треба. Америка не створила свого виразного мистецтва, принаймні в галузі пластики. Мені закинуть — Та як? — а американські „хмародери“, або нарешті американська реклама?

Кращі американські будови будують европейські архітекти, кращі „американські“ машини — европейські інжинірн. Інще діло, що цим творцям часто платять грубі гроші з тим, щоби вони відмовилися від свого авторського права. Здавалось би, що в галузі рекламового плякату Америка своїм графічним мистецтвом „перегнала“ цілий світ. Та американського плякату в дійсности нема, а серед цього т. зв. „американського“ плякату не тяжко розпізнати знайомі плякати англійські, французькі, німецькі...

Та з другого боку, бачимо, як народи з тисячною історією, з величезними скарбами попередніх досягнень, починають у своїх шуканнях повторятися, вичерпуватися і навіть деґенеруватися. Трапляється це і не конче з „найстаршими“ народами, а часами навіть із молодшими.

І хіба не симптоматичне явище, що серед найбільш цивілізованих народів усе частіше зявляються найвизначніші і наймодерніші мистці з такими „дивними“ іменами як Кремлічка, Григоріев, Архипенко і т. д. Отже славяни, а поміж ними трапляються і українці.

Та, кажучи „модною“ термінольоґією — і найбільше расові народи Заходу починають шукати своїх мистецьких інспірацій, нових образових творчих уявлінь і просто мотивів поза межами своєї культури. Не є вже секретом, що найновіші і найбільш екстремні мистецькі напрямки починаючи від футуристів і всіх відтінків примітивістів, до експресіоністів, сірреалістів і т. д. у великій мірі черпали свої поняття, зразки, окремі елементи з доісторичного мистецтва, мистецтва примітивних народів і мистецтва селянського.

Та вже наймодерніша мистецька промисловість бере з народнього селянського мистецтва просто пригорщами. Цікаво, наприклад, відмітити, що у ткацькій (текстильній) промисловости західної і центр. Европи. дуже помітні зразки народнього ткацтва румунів і народнього одягу малярів. Очевидно тому, що як одні так і другі дуже мальовничі і богаті барвами, а також тому, що румунська і мадярська верхівка спромоглася видати цілий ряд чудових видань про своє народнє мистецтво у чужих мовах.

Та не рідкі випадки, особливо в останні десятиліття, коли народнє мистецтво у свому чистому, майже незміненому вигляді, стає „останнім криком моди“. Досить згадати хочби такий приклад, як поширення в Німеччині, як національного одягу жінок — відомого народн. швайцарського одягу т.зв. дірндель або шотляндських матерій. Ці останні надто яскраві і „сорокаті“ для сучасної доби конструктивізму і функціоналізму, а проте шотляндці потрапляють, подібно до льосневського страховища, від часу до часу зробити свої крикливі ручні народні матерії і кравати „наймоднішими“. Все залежить від енерґії і реклями.

В сучасній т. зв. „модній“ промисловости Зах. Европи, замало черпають, але розуміється у перетвореній формі, також з народнього мистецтва славянських народів. Маркантний факт, що кращі видання з українського народнього мистецтва мали великий попит за кордоном і тепер зовсім вичерпані!

Очевидно практичні німці, англійці чи французи потрібують цих видань не для того, щоби лише ними любуватися і над ними зідхати!

(Докінчення буде).

—o—

рить про напад Німеччини на Францію чи Росію. Метою відбудови німецької армії не був намір нападу, але тільки забезпека свободи Німеччини. Ніяк не хочемо, щоб нас втягнули в якісь міжнародні комплікації. Тому з великою журбою німецький нарід приглядається до розвою подій на Литві.

В тому місці канцлер яскраво зясував положення, в якім находиться тепер німецька меншина в Мемелі. Потім піднесеним голосом канцлер сказав таке:

Велика нація мусить дивитись, як мала держава переслідує її громадян. Демарші великодержав є досі без успіху. На ті події звертаємо дуже пильну увагу та з прикрістю їм приглядаємось. Звертаємо теж увагу Лізі Націй, щоб старалась опанувати ситуацію, заки не прийде до подій, що під кожним оглядом будуть жалюгідні. Заповіджені в Мемелі вибори є великим насильством. Німецький уряд домагається, щоб Ковно видало відповідні розпорядки, що забезпечилиб права німецької меншини.

ПРОТИ КОМУНІЗМУ І ЖИДІВ.

Після того гострого виступу проти Литви канцлер звернувся під адресу Москви і комунізму. Ствердив, що Комінтерн був огнищем, що розпалює народи та зазначив, що німецький уряд рішений як найрішучіше протиставитись усім комуністичним затіям у Німеччині.

Далі канцлер говорив про внутрішню політику. Він ствердив, що жидівські елементи на цілім світі співпрацюють з московським комінтерном та пригадав інцидент у нюйорськім порті з німецьким кораблем „Бремен". Ті всі затії і замахи за кордоном і в Німеччині є пляновою жидівською акцією. Як відповідь на те треба розпорядити законну реґляментацію становища жидів у Німеччині. На закінчення канцлер звернув увагу на закони, які предложили членам Райхстагу, щоб їх прийняли на пленумі.

НИЗКА ВАЖЛИВИХ ЗАКОНІВ

Після канцлера Ґерінґ обосновував значіння законів та конечність їх ухвалення.

Перший з тих законів, що міститься в чотирьох точках відноситься до введення партійної свастики як німецького державного прапору. Німецькими красками залишаються надалі чорно-біло-червоні краски. Другий закон говорить про німецьке громадянство та управнільнює особи, на яких можна добути німецьке громадянство. Одною з засадничих вимог є німецька та арійська кров і льояльне відношення до німецької держави.

Третій закон називається „Законом про оборону німецької крови і чести". Закон заборонює мішані подружжя між німцями й жидами. Такі подружжя заключені за кордоном будуть уневажнені в німецькій державі. Дальший параграф заборонює полові зносини між людьми арійської й неарійської крови. Жидам не можна теж давати працю німецьким жінкам понижче 45 років. Теж не вільно жидам вивішувати державного прапору, але вільно їм вживати власного біло-синього жидівського прапору.

За невиконання тих законів передбачують кари навіть важкої вязниці.

Параграф, що відноситься до праці жінок арійського походження у жидів обовязуватиме щойно від 1. січня 1936, всі інші закони обовязують з днем оголошення. Закони Райхстаг прийняв одноголосно, а закон про реґляментацію положення жидів у Німеччині прийняли невгаваючою бурею оплесків.

Узасаднюючи ті закони, Ґерінґ підкреслив, що розділ рас освятив Бог, а злочин проти крови є найважчим злочином, якого може доконати будьякий нарід. Закон, що говорить про жидів називає їх словами: „жиди і племена споріднені крови".

На тому покінчили засідання Райхстагу, що тревало ледви 3 чверти години. Юрба, що дожидала на вулиці, витала оваційно членів парляменту.

Три символи Києва.

Інж. Н. Басехес, московський кореспондент віденської „Нає Фрає Прессе", один з кращих знавців життя й подій в СССР, помістив у недільнім числі „Нає Фрає Прессе" з 15. вересня ц. р. довшу статтю, датовану з Києва, під згаданим вище заголовком. Це одна з циклю заповіджених статтей, про назрівання нових подій на Совітській Україні, які Басехес зобовязується помістити в чергових числах „Нає Фрає Прессе". Подаємо хід думок тої першої статті у витягах.

„Собор св. Софії, збудований на зразок славної катедри у Візантії, блестить своєю золотою копулою понад містом і пригадує, що є національними святощами двох ворожих собі партій: великоруського імперіялізму, який зачислює українську державність київського періоду до російської державности, й українського націоналізму, який не хоче чути нічого про злуку між Малою та Великою Руссю в історичній минувшині і говорить про самостійний політичний, культурний і господарський розвиток українського народу. Також роздвоєним було історичне значіння славного монастиря Київської Лаври з цікавими катакомбами, найстаршим монастирем на Русі взагалі. Одначе оба ці церковні символи вже нічого не говорять в політичнім житті Росії. І собор св. Софії і Печерська Лавра є нині тільки музейними цінностями — пише Басехес.

НОВА СТОЛИЦЯ УКРАЇНИ.

А проте большевицька політика зрозуміла значіння Києва як символу української національної думки. Тому перенесла знову столицю з Харкова до Києва, хоча у Харкові був перший совітський український уряд. Харків лежить близько Донецького басейну і сам є великим промисловим, модерно розбудованим містом, що є великим культурним центром. Одначе Харків без минувшини, без національної,

БОГДАН НИЖАНКІВСЬКИЙ 2)

40 КМ.

II.

Сасів?... Боже, хто не бачив Сасова!... Довга вулиця, ринок і жиди. Пейси, халати, бороди й діти, що цілий день сидять у порохі, довгими язиками облизують ніс й горішню губу. Зрештою, чи один такий Сасів.

При дорозі облупані стіни, латані дахи й брудні, непрозірчасті, обліплені болотом і порохом шиби. Гох Сасів! Дуфта кинув камінчик у розвалений комин й куски чорно-червоної цегли посипалися з похилого даху вниз. Жид, що сидів під стіною і мав довгу бороду й червоні очі, здіймив капелюх, спокійно висипав перед себе чорночервоне цегловиння. Хотілося завалити цілу хату, а жида посадити на румовищі. Єремія! Фіра, що мала великі драбини, голосно тарахкотіла й лишала за собою порох. За порохом залишилися жид, комин і незавалена хата.

В горлі збиралося багато слини, а в грудях було душно. 89 пар ніг!

Кому не було душно? В розжареному повітрі тремтіла пісня й вривалася. Ірина мала вузьку суконку й лишалася позаду. Ясько дораджував їй розпороти суконку по сам пояс й по хвилині витягав великий складаний ніж. Хтось, що мав на руці годинник і йшов поперед крикнув:

— Пів до восьмої!

На блідо-синьому небі топилося сонце. За плечима, де хвилилося кілька дерев й закурена дорога, лишився Сасів (Ох, Сасів!). Два кільометри, три, пять... Чи хто рахував кільометри? В одному гуртку, де йшла панна, що мала чорне, як смола, волосся й бронзові ноги, хтось високим й мельодійним голосом почав:

— „Йдуть говеди..."

Голос біг разом з телеграфічними дротами й не вертався. Далеко позаду, де йшов гурт дівчат (панни, панни!..), ледви чутно долітала арія сентиментального танґа про нещасливе кохання й розлуку.

89 пар ніг!

Золочів, Золочів, Золочів!..

Комусь хотілося викрикувати кожний крок і його трутили до рова. Ясько оповів одного „віца" й безрадно глядів довкола себе. Другого докінчив за нього Місько, а Ірина просила переповісти щераз, але так, щоби можна було сміятися. Мала Оля (17 літ!) щоразу питалася де Підгірці. Підгірці? Підгірці були за горою. Два кільометри — може й ні.

Ось і вони.

Голова „Молодої Громади" в Золочеві підніс до гори палицю й був подібний до останнього могіканина, що викопав воєнний топірець і жде на ворога. Ірина видула губи і сказала про когось, що дістав „сонцем по голові". Дійсно Підгірці.

Село. Кількадесять хат, церква, постерунок поліції і замок Осьґушків. Сама церква дуже стара: 400 літ. Деревляні ґонти, покриті мохом і плісню. На бані перекривлений хрест, а в стінах щілини. Поля, покраяні ниви й небосхили. Під церквою скінчилося девятнадцять кільометрів — і тому трава пахла холодним вітром, а 89 пар ніг зупинилося.

З церкви було чути відспів хору й уривані слова Служби Божої. Ясько скидав один черевик й витрясав заблуканий камінчик, а Дуфта конче хотів дістатися Міроськові до наплечника й переконатися кілько є харчів. Але між тими 89 пар ногами були також ноги пана голови „Молодої Громади" зі Золочева й треба було бути послушним. Ясько мусів взути черевик, а Дуфта дістав від Міроська одно перепиле яблуко. Бефель! (Ох, пане голово, якби ви знали, як дуже Мусоліні подібний до вас!..). В церкві пахло кадилом й спорохнявілим деревом. Пахло теж новими сіраками й людським потом. На хорах почали співати „Боже всесильний", а багато лиць в напруженні гляділо в сторону престолу й на іконостас. В притворі, де кінчилися камяні сходи, стояла стара перетомлена бабуся й цілим тілом спиралася об деревляні одвірки. Зпід хустки, по чорному, поморщеному обличчі спливали сльози. Німі гробівці, шумливі дерева й рівнина. А коли пісня скінчилася, і церковні ворота тихо замкнулися...

Парох говорив про церкву. Про кожний кусок дерева, про кожну камяну плиту, про кожний образ. Говорив довго. Пів години — може довше. Дивно було, що така мала церковця має за собою таку багату традицію.

Потім знову богослуження. В церкві хвилював тихий спів і падали святі слова. За огородом, де були дерева і вишня, висушена серпневим вітром трава — ми відпочивали. Їли. Пили джерельну воду й прилягали до землі. Таких, як Місько й Дуфта було багато. А Ірок, Оль!... (Хіба Золочів не славний з цього?...).

— Хто хоче хліб з мясом?...

Хіба це не гарно звучало? Або:

— Пляцки! Пляцки з яблуками!...

— А хто хоче квашених огірків?

Одно було зле. Ірина забула квашені огірки. А так хотілося огірків!

— „А хто хоче квашених огірків?".

Місько мусів заткати собі вуха і за весь рот крикнути: „провокація!". Це дійсно була провокація. За це були пляцки з яблуками. Ясько перевочив й проковтнув напів живу осу, а Міросько широко отвирав очі й голосно сопів. Дуфта знову просив Ірину, щоби рахувала, хто кільки зїсть. Голодняки!

Бавилися — як діти. На площі, що була за церквою й мала потоптану траву, шурхотіли на вітрі спідниці й непрасовані штани. Третяк! 28 літ, 27 літ, 26 літ. Наймолодша мала 25. Наймолодший так само. Але це був третяк! Хіба літами міриться молодість? Молодість 89 пар ніг!

(Далі буде).

державної традиції — є новим містом на українській етнографічній території. Тому Київ, зі своїми історичними памятниками і великою минувшиною, віднискав знову свої права. І хоч постать св. княгині Ольги, яка перша охрестилась перед іншими, затерлася, — стоїть далі в цілім своїм блеску памятник св. Володимира. Крицевий Володимир Великий держить далі велитенський сніжевий хрест у руці, окружений лямпками, які вже більше не світять. Колись світив велитенський крицевий хрест зі Свято-Володимирської гори у темну ніч понад Дніпром далеко понад Україною, а згідно з царсько-російською думкою понад цілою Росією. Бож Київ — на думку великоросів — був матірю всіх „русских" городів, кн. Володимир основником російської держави. Далі автор пригадує історію хрещення Руси і побудування памятника кн. Володимирові Великому.

НАЙБІЛЬША ЕЛЕКТРИЧНА СТАЦІЯ ЕВРОПИ.

Сьогодні новим світячим символом є одна з найбільших електричних стацій Европи — електрична стація на Дніпрі, по якім плавають тепер великі кількаповерхові білі кораблі аж до моря, бо затоплені пороги на Дніпрі. Для большевиків ця електрична стація є символом нової України, нової Росії. Далі автор пригадує велике значіння Дніпра як важного комунікаційного шляху в заранні нашої історії, мандрівки варягів до Византії і їх мрії затопити Дніпрові пороги, в челюстях яких згинули тисячі людей. Нині вони пірнули під воду і столітні мрії здійснилися. Одначе большевики збудували цю велику електричну стацію не тому, щоб облекшити їзду кораблям по Дніпрі. Ні! **При допомозі електричної сили большевики хотіли закріпити за собою панування на Україні.** І нині стоять побіч себе два символи: в Києві крицевий Володимир, який є персоніфікацією вузькоукраїнського націоналізму, і ген далеко на Дніпрі електрична стація.

ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН.

Вкінці большевики залишили у Києві ще третій символ — памятник гетьмана Богдана Хмельницького на коні, що стає дуба. Його кирея повіває у вітрі, рука простягнена. Лише напис на памятнику усунений і тому автор пригадує його своїм читачам. Спір істориків про гетьмана по університетах не є вже такий палкий. Одначе статуя великого гетьмана є далі оспорювана, як і ціла українська історія.

Далі автор пригадує з історії України: розвал Київської держави, повстання козацької республики на Дніпрових островах і створення гетьманської держави, яка ніколи не була вповні незалежною, а проте майже два століття вела свою власну, часто успішну закордонну політику. Гетьман, спираючись на селянство, вів війну раз проти Польщі, другий раз проти Москви, вибирав союз з одною, то з другою державою, сподіючись, що таким чином виборе самостійність. Ніколи на ніякій землі світа — пише Басехес — не було стільки революцій і повстань, одночасно кривавих і жорстоких. Одначе большевицька громадянська війна найжорстокіша. І приходить до висновку, що важка доля переслідує Україну. Далі пригадує, що гетьман Богдан Хмельницький був великим і зручним політиком, який вкінці мусів побачити, що сам не осягне перемоги. Тому мусів шукати реальної допомоги.... в московського царя. Вислід такий, що Україна під володінням Москви користувалась тільки одно століття своєрідною автономією, опісля стала сцентралізованою провінцією Росії.

Між тими трьома символами блукає український націоналізм, головно його романтичні носії, колишні старшини „австрійсько-української" держави. Про їх трагедію збирається написати Басехес у черговій статті.

Університетська освіта в Америці.

Америка переживає цікавий процес, як загал тягнеться до вищої „інтелігентської" освіти. Кандидат на ам. президента, диктатор Люізіяни Гю Льонг, якого недавно вбили, у своїм пляні розподілу багатств цілої країни виставив домагання, щоб кожна родина мала не тільки 5.000 дол. основного капіталу і 2.500 дол. річного доходу, але щоб кожний громадянин мав університетську освіту. Америка починає розуміти, що після 100-літнього виховання суспільности у чисто матеріяльному напрямку, пора подумати про духову освіту. Жадоба грошей, карієри і вигоди витворила тип американця званого нині „Бебітом" (за славною повістю Сінклера Люіса), що почувається тільки добре серед чисел і торговельних комбінацій.

Американська молодь прагне вищої освіти. 65 відсотків із неї скінчило середню школу. З 1 міліона студентів чотири пятих кінчить „коледжі" (щось як два роки вступу до університету) і після цього іде до практичної праці. Скількість університетських студентів сильно зменшилась, хоч на загал молодь в Америці не завсіди є залежна від матеріяльного стану батьків, бо сама шукає собі праці на те, щоб студіювати по вподобі. 70 відсотків американських студентів заробляють самі на себе. Є й такі, що в день мають заняття, а вночі вчаться.

Самі університети допомагають студентам, даючи їм науку безплатно або по мінімальній ціні в тим, що вони звернуть гроші, коли будуть на становищі. При кожному університеті є теж бюро посередництва праці, що вказує студентам різні роди заробітку і дбає теж про те, щоб при самім університеті студенти діставали різні заняття (напр. урядовців у бібліотеці, кельнерів при харчівні, возних при роздягальні).

При університетах в Америці панує зовсім інша політика як у нас: там стараються якнайбільше студентів притягати до студій, а не їх відігнати. Університет там це теж підприємство; чим більше в ньому студентів — тим більший касовий оборот і духовий рух. Ясно, що коли студенти студіюючи мають рівночасно нагоду практично працювати, то такі студії не відбиваються шкідливо на їх розвитку. На життя дивляться американці, зовсім інакше, ніж ми: ніхто там не соромиться узятись за найнижчу працю, навіть гордий, коли може признатись, що вчора ще босо бігав по вулиці, продаючи овочі чи часописи.

Подаймо кілька цифр. У 1920. р. було в американських стейтах 640.000 студентів, у 1930. р. — 1,370.000 на 620 університетах і коледжах. Загальні кошта цих установ були раз 567 міл., пізніше 577 міл. дол. і на них складались вписи студентів, субвенції та приватні збірки (фондації).

Кожний із 48 стейтів має свій університет. Але державних у порівнанні з іншими, приватними є дуже мало. Нпр. у Шікаго (4 міл. мешканців) є два великі приватні світські університети з усіма факультетами; у південній частині міста 842 професорів і 9388 студентів, у північній 729 проф. і 10697 студентів; третій католицький університет має 480 професорів з 3700 студентами. Установа для передуніверситетських студій (т. зв. ІМКА) має 108 професорів із 1700 студентами. Головний державний університет у Ню Йорку (т. зв. „Колюмбія") має 2800 професорів і 28.000 студентів, „Гарвардський" у Кеймбріджі (стейт Масачузетс) має 1692 професорів і 7938 студентів. Приватні університети і вищі наукові школи розпоряджають 1,32 міліярдами долярів, а державні — 136 міліонами дол. Приватні мають у своїх прилюдних бібліотеках 32 міл. томів, державні 13 міл.

Девять десятих середніх і вищих шкіл в Америці це установи основані з приватного почину і приватних фондів. Не дивниця, що в таких школах найменше є рутини та шабльону; поставлені

Відкриття вистави народніх тканин і вишивок.

В неділю 15-го ц. м. в год. 12-ій відкрили в Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка виставу народніх тканин і вишивок з почину управи Музею і при співучасти кооперативи „Українське Народне Мистецтво". Гостей витала від Музею п. Ірина Гургулівна, пояснюючи у вступнім слові мету та матеріял такої вистави. Музей має неодин цінний зразок з народніх тканин і вишивок, збережений у салях недоступних для публики і тому хотів би його з нагоди такої вистави показати. На виставі мають найбільшу вартість старі українські килими, рідкої краси, багаті на кольори і взори. Займають вони три салі. Зокрема увагу звертали плахти та зразки народніх вишивок у двох салях. У найбільшій вхідній бачимо народні зразки тканин і вишивок, нині вживаних і поширюваних. Є тут скатерті, серветки, доріжки, вавіски та подушки дуже ніжної роботи та із прегарними взорами. Праці ці виконані нашими селянками під проводом кооперативи „Українське Народне Мистецтво", що вибирає найкращі зразки і прикладає їх на різні предмети буденного вжитку. Відомо, як сильно поширились ці наші взори в останніх часах між чужинцями, що вживають їх нпр. на жіночі сукні та торбинки.

Д-р Володимир Січинський прочитав при нагоді вистави виклад на тему „Народнє мистецтво й модерна творчість".

На відкритті вистави було чимало добірної публики.

Ґострий виступ мін. Бека проти ком. Літвінова.

ЖЕНЕВА, 16. 9. ПАТ. Підчас загальної дискусії на засіданні Ліґи Націй мін. Бек склав таку заяву:

„Пане президенте! Промова Літвінова, першого делегата СССР, яку він виголосив минулої суботи, примушує мене скласти з цієї трибуни коротку заяву. В кількох реченнях цієї промови, дуже недвозначних з приводу своїх натяків, Літвінов вважав можливим зовсім сторонничо і зовсім невідповідно висловити свою думку про деякі дипльоматичні акти, які підписала Польща. Проти подібної поведінки мушу якнайрішучіше застерегтись. Ясно, що цього роду думка про польську політику є зовсім байдужа для польського уряду. Одначе я переконаний, як представник держави, члена основника Ліґи Націй, що така поведінка не відповідає звичаям, які панують на Зборах Ліґи і може пошкодити льояльному міжнародньому співжиттю, яке є необхідною умовиною нашої співпраці.

Свято червоної армії в Києві.

(За радіом.)

Як відомо, на Сов. Україні відбуваються великі маневри з участю військових достойників Франції і Чехословаччини. 17-го ц. м. маневруюча армія повертається в Київ і відбуде дефіляду на вулиці Воровського, де стоятиме трибуна уряду, команди армії і закордонних гостей. Ця вулиця, як теж майдан Шевченка та взагалі ввесь Київ буде святочно декорований прапорами, написами в честь червоної армії, образами та фіґурами вождів революції і державних достойників. Про розміри цієї декорації говорить хочби те, що фіґура Ворошилова матиме 17 метрів. Над святочним прибранням міста працює 60 найкращих київських мистців.

На те, щоб робітництво столиці Совітської України могло приглядатись великій ревії військ, пересунули вихідний день з 18-го на 17-го.

Тернопільський воєвода у Грималові.

Дня 6. ц. м. пізним вечором приїхав тернопільський воєвода Ґевонт Дзевалтовський до Грималова. В тріюмфальній брамі після привітання бурмістром воєвода виголосив промову, в якій закликав поляків до мирного співжиття з українцями. Відвідавши костел, воєвода вступив до церкви, де привитав його о. Проців, а після короткого молебня, вступив до Народнього Дому. Голова читальні з-о Іван Любачевський виголосив коротку промову, на яку відповів воєвода, зазначуючи, що прийшла нарешті хвиля, коли українці знайшли з польським урядом спільну мову, отже є надія, що дотеперішні невагодини уступлять і настане мирне співжиття обох народів. В магістраті приймав воєвода різні депутації. На осібну конференцію запросив воєвода голову політичної організації п. А. Пісецького, на якій обговорювано актуальні справи

там невпинно нові катедри, нові предмети викладу і самі методи навчання допускають якнайбільше свободи для професорів і студентів. Але саме тому, що управа американських університетів та її організатори мають на увазі від першої хвилини практичне життя, освіта цих університетів має типові риси, що відбирають її студентам характер 100-відсоткового інтелігента в европейському розумінні. Такий інтелігент може бути більше гордий на свої успіхи в боксі та футболі, ніж у географії і часто краще вмів би він позамітати вулицю, ніж написати лист, гідний інтелігента.

З другого боку океану Европа журиться протилежним явищем: має вона за багато теоретиків, що знають те, що написане у книжках і вміють гарно викладати про те, як повинно би виглядати життя, саміж не всилі зорганізувати не то цілого суспільного життя, але навіть власного приватного.

Виходило би, що для рівноваги між культурою старого і нового світа найкраще булоб улаштувати виміну молоді на яких 10 чи 15 літ, таку систематичну, щоб молоде покоління верталось із зовсім іншими ідеями на мету освіти і практичні завдання.

Знущаються над робітницями совхозу.

(РО) Соціялістіческое Земледеліє“ з 12. вересня ц. р. подає таку картину знущання над робітниками совхозу. В совхозі Дукора на Совітській Білоруси приневолили усіх жінок, невиключаючи ні старушок ні молодих дівчат, піддатись прилюдним оглядинам, бо кружляли поголоски про поширення венеричних недуг. Управитель совхозу рішуче заборонив критикувати його діяльність. Він стероризував не тільки робітників совхозу, але також працівників білоруського тресту, до якого належить совхоз.

З нових видань.

В. Кубійович і *М. Кулицький:* КАРТА УКРАЇНИ І СУМЕЖНИХ КРАЇВ. Мірило 1 : 2,500.000. Львів, накладом авторів. Ціна 3 зол.

Автори, що їх прізвища виписали ми вище, відомі вже нашому громадянству. Д-р В. Кубійович, доцент краківського університету, має за собою низку цінних праць географічно-статистичних, а п. М. Кулицький відомий як співробітник першого. Оба вони працюють спільно над картами, кладучи поважні основи під розвиток української картографії.

Ми не знаємо докладно, як представляється картографічна ділянка на Сов. Україні, зате знаємо, що тут вона ще дуже бідна. І саме завдяки пп. Кубійовичеві і Кулицькому йдемо вперед і може недалекий той час, коли і в наших школах висітимуть великі карти в рідній мові.

Ще доволі недавно звернули ми увагу наших читачів на „Адміністративну карту Галичини“ з адміністративним поділом греко-католицьких епархій, а ось знову з приємністю нотуємо появу нової праці згаданих авторів, а саме карту Наддніпрянської України. Вона, що правда, менше докладна (1 до 2.500 тисяч і 1 до 600 тисяч), та проте виказує навіть оселі, що мають менше, як 10.000 мешканців. Зазначені на ній не тільки політичні кордони Совітської України, але теж поодинокі її области, дальше автономні республики чи пак области, всі шляхи (включно з летунськими), сплавні ріки, копалини, тощо. Дуже добре зробили автори, що при нових назвах (совітських) подані теж назви старі, що значно влекшує орієнтацію.

Слід підкреслити, що є це не тільки одинока досі щодо докладности сучасна карта України, але також щодо величини (90 цм. довга і 50 широка). До того карта, як це зазначено в назві, містить теж з тою самою докладністю сумежні краї, отже також усі наші етнографічні терени на заході (Бесарабія і Буковина, Закарпаття включно з Пряшівщиною, Галичина по Краків, отже з Лемківщиною і всі півн.-західні землі, бо Польща подана по Варшаву). На півночі карта сягає теж високо поза „державні“ і національні кордони, на сході бере під увагу навіть Каспійське Море.

Дуже цікаву вставку в одному з кутів карти представляє зовсім відокремлена карта Сибіру й европ. областей на схід від України із зазначенням української людности (2—10 прц., 10—25 прц., 25—50 прц. і більшість). Це наглядна картина нашої експанзії на схід, до Японського й Охотського Моря.

З технічного боку карта виконана без закиду. Орієнтаційні кольори вийшли дуже добре і надруки читкі, виразні. Просто не хочеться вірити, що карту не виконало якесь світове картографічне заведення, а наша рідна літографія „Унія“ у Львові.

Не важко додуматися, що автори мали багато труднощів до поборення, поки видістали потрібні матеріяли з Сов. Союзу. Тим більша їх заслуга і тим більша дяка належиться їм від нашого громадянства. Шкода тільки, що автори не зазначили, з яких років були їхні джерела. Це важне особливо для теренів, що є під владою большевиків. Недавно читали ми, що якийсь американський летун найшовшись у воздушних просторах Сибіру, декілька разів зіїздав літаком на землю, думаючи, що найшовся вже в Америці Причина: він бачив з гори міста з фабричними коминами, яких не було на найновіших картах. Не знаю, чи це правда, чи ні (читав я це в Отмара), в кожному разі характеризує він ту пливкість усього в СССР, яку треба мати все на увазі.

Зрештою наша незначна замітка буде зовсім без значіння, коли карта вже тепер повністю розійдеться, що їй від щирого серця бажаємо. Вона повинна найтись у руках кожного нашого інтелігента, бо нераз йому треба інформацій, що їх тільки в цій карті найде.

В. Несторович.

З кінової хроніки.

Мистецькі фільми. Варшавська кінематографічна акційна спілка, що репрезентує в Польщі німецьке виробництво „Уфа“, влаштувала показ фільм для представників преси і власників кін. Два фільми, а саме „Війна в королівстві вальса“ і „Золото“ визнали мистецькими фільмами. Крім цього цензурували ще „Княжну чардаша“. Програма тої спілки має складатися із десятка німецьких фільм. Нарешті побачимо щось справді мистецького!..

Премієра найновішої фільми Івана Кепури відбулася перед кількома днями в Берліні. Фільма має заголовок: „Люблю всі жінки“. Пєса пройшла з успіхом. Кепура грає в ній подвійну ролю: крамничного послужника і славного тенора.

„Чапаєва“, відому совітську революційну фільму не дозволили висвітлювати в Парижі через революційні моменти, які навіть париська цензура не вважала відповідним показувати публиці.

Шерлі Темпль, найпопулярніша зірка Америки. Подібно, як попередніх років, перевели й у цьому році анкету: хто є найпопулярнішою зіркою Америки. Ось вислід анкети: 1) Шерлі Темпль. 2) Клерк Ґейбл. 3) Віль Роджерс. 5) Джоан Кревфорд. 5) Кльодет Кольбер. 6) Норма Шірер. 7) Д. Роджерс. 8) Фред Астор. 9) Джаніта Ґейнор. 10) Воллес Бірі. 11) Ґрета Ґарбо. 12) Уіліем Повел. 13) Ворнер Бакстер. 14) Мі Уест. 15) Бінґ Кросбі. 16) Чарльз Ляфтон. 17) Мирна Льой. 18) Фредрік Марч. 19) Ґрейс Мур. 20) Едді Кантор. У порівнянні з попереднім роком (1. місце мала тоді небіжка Марія Дреслер) змінилися настрої американської публики. Нема у першій двацятці таких назвищ, як Марлена Дітріх, Чаплін, який, щоправда, тепер не виступає, К. Ґейбл піднісся з четвертого на друге місце, а Мі Вест „зїхала“ з пятого на чотирнацяте. Одно найпевніше: Шерлі Темпль це найпопулярніша зірка американського екрану.

Партнери Марлени Дітріх. Нова фільма тої акторки п. з. „Чортівська жінка“ видвигнула нового актора: Цезара Ромеро. Це саме звичка Марлени вибирати собі партнерів зпоміж менше знаних акторів. З дотеперішніх партнерів відомими були тільки: Яннінґс („Синій янгол“) Кляйф Брук („Шанґай-Експрес“) і Ґері Купер („Марокко“), при чому його слава йде саме від тої фільми. Зате Віктор Мек Леглен („Х 27“), Герберт Маршаль („Бльонд Венус“), Брайен Агерне („Пісня над піснями“) і Джон Льодж („Імператриця“) щойно завдяки своїй партнерці Марлені Дітріх здобули собі становище у фільмовому світі.

Найменше кіно світа находиться в стейті Огайо, Північної Америки. Воно має всього 30 місць, а глядачі платять за вступ щойно по сеансі і то тільки тоді, коли їм фільма подобається. Коби в нас таке..

Які фільми побачимо в найближчому сезоні: Подали ми вже в попередній хроніці, які фільми приготовила вирібня Фокса на цей сезон. Другою вирібнею, що проявила за останній час найбільшу активність, це англійське виробництво Б. І. П. в Ельстрі, називаним англійським Голівудом. До того виробництва заанґажували найславніші зірки европейського екрану: Ліліяну Гарвей, Рішарда Тавбера, Джіту Альпар, Ґрету Нацлер і багато інших. І так Ліліяна Гарвей виступить у найбільшій своїй фільмі від часу „Конґрес танцює“, а саме: „Запросини до вальса“. Це незвичайно весела музична комедія, якої сценарій вибрали через конкурс. Авторами виявилися два найзнаменитші англійські гумористи Ерік Мешвіц і Джордж Посфорд. Дія фільми йде в часах Наполеона. Ліліяна Гарвей грає (очевидно) танечницю. Другою чільною фільмою того виробництва є песа „Радість мого серця“ із Ришардом Тавбером у головній ролі. Тавбер є тут співаком віденського бару. „Я лишив серце в Гайдельберґу“ це заголовок іншої фільми виробництва Б. І. П. Головну ролю грає славнозвісна акторка Ґрета Нацлер. Є це драма, що її дія йде в академічному середовищі в місті Гайдельберг. Головним осередком продукції Б. І. П. буде фільма „Дібаррі“, транспозиція оперетки Аллерса. Головну ролю відтворює Джіта Альпар, відома із „Балю в Савої“. Врешті останньою фільмою буде „Мімі“ з Ґертрудою Льорен і Дуглясом Фербенксом-молодшим.

ВІЙНА ВИСИТЬ НА ВОЛОСКУ.

ЛЬОНДОН, 16. 9. ПАТ. Кореспондент Райтера повідомляє з Аддіс-Абеби: Декрет про загальну мобілізацію й оголошення военного стану в Абісинії вже зладжений. Декрет підпише цісар негайно, як тільки Італія відкине рішення комітету пятьох і виступить з Ліґи Націй.

ДОБРОВОЛЬЦІ ДО АБІСИНСЬКОЇ АРМІЇ.

ЛЬОНДОН, 16. 9. ПАТ. Райтер повідомляє з Аддіс-Абеби, що до абісинського війська зголосилось коло 5.000 ірляндців, коло 3.000 француязів, багато англійців, німців, бразилійців і росіян. Всі ці добровольці бажають боротись з абісинським військом на випадок війни проти Італії. Абісинський уряд не приняв усіх запрошень.

КАЇРО, 16. 9. ПАТ. Міністр війни рішив відбути інспекційну подорож здовж східнього кордону Єгипту враз з ґенеральним інспектором армії і представниками прикордонної влади.

МІН. ГОР ПРИЇДЕ ЗНОВУ ДО ЖЕНЕВИ.

ЛЬОНДОН, 16. 9. ПАТ. Райтер переконаний, що мін. Гор поїде до Женеви тільки тоді, коли цього вимагатимуть обставини.

Програма торжеств XXX-ліття Національного Музею у Львові.

Кураторія Наукової Фундації Національного Музею у Львові і Рада Союзу Прихильників Національного Музею встановили ось-такий порядок свята XXX-ліття Національного Музею:

Пятниця 27. вересня: год. 11.30: відкриття пам'ятника Основникові Національного Музею; год. 12: концерт „Українська пісня впродовж XXX літ“ у виконанні п. Марії Сокіл під акомпаніямент п. Антона Рудницького; год. 13.30: відкриття вистави українського мистецтва за останніх XXX. літ з вшануванням памяти бл. п. Олекси Новаківського.

Неділя 6. жовтня год. 11.30: день мистця з рефератом Іларіона Свенціцького.

Неділя 13. жовтня год. 18: вечір поезії з рефератом д-ра М. Рудницького.

Неділя 20. жовтня год. 18: концерт українських фортепіянових композицій у виконанні пянїстки п. Галі Левицької.

Неділя 27. жовтня год. 12: святочне зібрання для огляду діяльности Національного Музею 1905—1935. рр.

Вступ на ці торжества тільки за поіменними картами входу, які видає Секретаріят ОПНМ (вул. Мохнацького 42, тел. 258—03) за попереднім зголошенням і вплатою відповідного датку на закупно мистецьких творів.

Нова афера на большевицьких залізницях.

(РО) „Правда“ з 13. вересня ц. р. повідомляє, що на московсько-курській залізниці викрили ватагу злодіїв, яка складалась з головних кондукторів. Підчас подорожі викидали вони найвартісніші пакунки з поїзду. Здогадуються, що втрати дуже великі. В найближчих днях кондуктори станутъ перед судом.

НОВИНКИ

— **Необхідно** замовте собі наш великий ілюстрований, інформаційний календар „Криниця“ на 1936. Ціна його тільки зол. 1.50.

— **Новий український журнал.** Нас інформують з Ужгороду, що там з початком грудня ц. р. почне виходити ілюстрований місячник українською мовою. Часопис буде призначений для молоді і родини, буде друкуватися на доброму папері з численними ілюстраціями. Відбивати-ме життя не тільки Закарпаття, але й усіх українських земель та міститиме визначніші світові події у слові та ілюстраціях.

— **Хто виграв на льотерії?** В девятім дні тягнення держ. льотерії впали такі виграні: 20.000 зол. на ч.: 142556, 10.000 зол. на ч. 167215, 5.000 зол на ч.: 158769 і 78393 та цілий ряд виграних нижче 5.000 зол. В нинішнім тягненні впали такі виграні: 100.000 зол. на ч. 84575, 5.000 зол. на чч.: 42725 48620 78393 156285 158769 183602, 2.000 зол. на чч.: 2952 4743 8983 34953 35496 41370 61163 61890 64858 69820 70244 76794 90785 103413 107857 108492 109713 113860 124748 121396 130078 148398 152979 154740 176113 180960 183143, 1.000 зол. на чч.: 3630 31554 33513 37115 52295 54306 66108 68938 71028 78565 83267 86637 95287 101963 106475 107470 110205 125198 130211 131694 138497 141046 148793 154008 155033 155738 161593 164848 167754 168245 173944 180879 182127 182953 184160. По перерві: 20.000 зол. на ч.: 142556, 10.000 зол. на ч.: 167215.

— **Обнижка урядничих платень.** Деякі варшавські ґазети довідуються, що заповіджена обнижка урядничих платень вже рішена і то у висоті 5 до 20 прц. Обнижка буде переведена вже від 1. жовтня і то в ріжних групах платень ріжно. Найнижчі групи, означені найвищими цифрами, задержать дальше дотеперішні платні.

— **Хто буде президентом апеляційного суду у Львові.** Кружляють поголоски, що президентом апеляційного суду у Львові по уступленні през. Зелінського буде теперішній шеф військової прокуратури у Львові майор Ужендовський, який перейшов би в такому випадку до цивільного судівництва. Крім того згадують як кандидатів на президента: суддю апеляційного суду у Люблині Маркевича і суддю апеляційного суду у Варшаві д-ра Маріяна Хехлінського, який є родом зі Львова.

— **У бальонових змаганнях,** що розпочалися минулої неділі у Варшаві, взяло участь 13 бальонів, з цього по три польські і німецькі, по два бельгійські і французькі, один швайцарський, голяндський та американський. Всі полетіли з вітром у східному напрямі, хоча в Росії можуть змінити напрям на північ. Швидкість вітру зростає з висотою, тому найбільші шанси мають бальони, які вже на самому початку піднеслися найвище. З якими несподіванками приходиться бальоновим змагунам стрічатись, показали змагання, влаштовані тому два роки в Америці. Два бальони заніс вітер у праліси північної Канади. Залога одного бальону блукала днями і ночами серед дикої країни, аж відшукав їх літак, висланий на рятунок. Залога другого бальону заблукалась серед лісів і втратила надію на рятунок. Побудувала собі хатину, з якої вибиралися в ріжні сторони, глядаючи комунікації зі світом. Аж надибали телеграфічні дроти, що вели у невідомому напрямі. Не маючи сили до дальшої мандрівки, вони перетяли дроти, в надії, що хтось прийде їх направляти. І справді за якийсь час прийшла з електричної централі партія робітників і забрала їх зі собою.

— **Львівська хроніка.** Стверджено в місті в значній скількости фальсифікати 5- і 10-золотових монет. — В домі Розалії Бутової на Знесінні зліквідовано злодійсько-пасерську шайку. Арештовано девять осіб, мужчин і жінок, що крали не тільки у Львові, але й в краю, а вкрадені річи перепродували. — При вул. Торосевича хтось убив механіка Ляйденберґера, застріливши його в ночі в домі, де мешкав сам один.

— **Краєва хроніка.** Шкільна влада усунула директора школи деревляного промислу в Станиславові, інж. Стильського за неморальне поведення. — В Ляшках Мур. під Львовом Волод. Брик убив глухонімого сина Агафії Галянти, з якою посварився. Душогуба арештовано.

— **Масове затроєння дивдеревом.** У Величці затроїлося кільканацятеро шкільних дітей овочами ростини, що називається дивдерев, також бісдерев або коровяк. Пятеро з них, найтяжче затроєних привезено на краківську клініку дітачих недуг, де лікарі мають надію їх уратувати. Наївшись зерният з овочів дивдерева, діти дістали червоні плями на лиці і великі очі з розширеними зіницями, причому кричали, били і кусали кого попало. Робили враження масового божевілля. Тепер лікарі їх успокоїли. Наука для родичів і вчителів, щоби освідомляли дітей та остерігали перед цею ростиною, бо бували випадки, що затроєння кінчилося смертю.

— **З Польщі.** В Обленґорку пов. Кельці знайшли завіщання польського письменника Генр. Сенкевича, що помер тому 19 літ. — На конференції міжнародньої летунської федерації на предложення німецького аероклюбу признано остаточно чашу челенджу наслідком торічного успіху Польщі. — Лодзький суд розглядає справу б. коморника Адама Ярошинського, що спроневірив 8.000 зол. — У звязку з вбивством 13-літньої Юлії Ґерасівної в Кракові арештовано крім 15-літньої душогубки Марії Чаківної двох мужчин, 65-літнього Карла Форманка і 24-літнього Сівка, що здеморалізували обі дівчата. — На шкільному грищі гімназії в Скерневицях учень Стан. Паня ударив ратищем в голову свого товариша Яна Бочковського, якого в безнадійному стані відставлено до шпиталю.

— **Міс домашня господиня.** Світові вже знудились королеви краси. Часописи перестають ними інтересуватись, навіть в Еспанії, де „міс Еспанія“ стала цього року „міс Европою“. Зате одна мадритська газета виступила з новою ідеєю. Від тепер в Еспанії будуть вибирати що року „міс домашню господиню“. Приємне буде йти в парі з корисним. Кандидатки, очевидно тільки незамужні, мають бути гарні, елеґантні й спортсменки. На конкурсі їм звелять зварити парадний обід для пять осіб, випрати і випрасувати кілька штук біля, робити панчохи, шити і т. п. Нова ідея подобалася в цілому краю. Вибір „міс домашньої господині“ відбудеться ще цього місяця і на конкурс записалося вже поверх 200 кандидаток. Ті, що переможуть, дістануть гарні дарунки: повне умеблювання, вінчальну виправу і т. п.

Виграна для Станиславова.

Одна з більших виграних з теперішнього тягнення IV-ої класи 33-ої Державної Льотерії, у висоті 50.000 зол. впала у Станиславові.

Її виграли власники льосу ч. 100.769, а саме: пп. емеритований суддя Левицький, К. К., комунальний урядовець, Ш. Ґ., купець з Бучача і Боєрович разом зі своїми чотирма товаришами-залізничниками.

В дні 18. жовтня починається тягнення першої кляси 34-ої Льотерії. Плян цієї Льотерії вводить новину: так звані денні виграні, які вильосують кожного дня підчас тягнення, незалежно від нормальних виграних. В першій класі денних виграних є чотири, по 25.000 золотих кожна.

Позатим у квітні ті, що за чотири класи цієї Льотерії не виграють, візьмуть участь у безплатнім додатковім великоднім тягненню.

СПОРТ.

ПОВІНЬ НОВИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕКОРДІВ.

В неділю 15. 9. відбулися на площі Сокола-Батька міжклюбові легкоатлетичні змагання. Ставали до них змагуни по солідним тренінгу (до Запорізьких Ігрищ), тому змагання стояли на високому рівні і принесли аж 9 нових українських рекордів побіч цілої низки знаменитих осягів.

Жінки:

60 м.: 1) Кобзяр (Плай) 8,4. 2) Балицька (П) 9,2. 3) Чаківська (П) 9,3.

100 м.: 1) Кобзяр 14,3. 2) Чаківська 15,0. 3) Залізняк (всі Плай).

200 м.: 1) **Кобзяр 29,8** (новий укр. рекорд). 2) Чаківська 31,2. 3) Залізняк.

4 × 200 м.: 1) **Плай** (у складі: Балицька, Залізняк, Чаківська, Кобзяр) **2:08,6** (укр. рекорд). 2) Стріла 2:21,2 Осяг також кращий від офіціяльного укр. рекорду.

Мет диском: 1) Ніжанковська (Стріла) 24,90. 2) Чаківська (Плай) 24,36. 3) Колтунюк (УССК) 20,96.

Стусан кулею: 1) **Чаківська (Плай) 9,74** (рекорд). 2) Ніжанковська (Стр.) 8,59. 3) Кобзяр (П) 8,12.

Скок удовжінь з місця: 1) Кобзяр (П) 2,085. 2) Балицька (П) 1,97. 3) Соколовська (УССК) 1,96.

Скок вгору: 1) **Кобзяр (П) 1,335** (рекорд). 2) Чаківська (П) 1,25. 3) Ніжанковська (С) 1,15.

Мужчини:

100 м.: 1) Захарків (УССК) 12,0. 2) Рак Р. (Черник) 12,2. 3) Крупка (Ч).

200 м.: 1) Рак Р. (Ч) 25,2. 2) Соколовський II (УССК) 25,4. 3) Крупка (Ч).

800 м.: 1) Слінко (Черник) 2.09,8. 2) Соколовський II 2:12,1. 3) Залізняк (Плай).

5000 м.: 1) **Варцаба (Плай) 16:47,7** (!) (укр. рекорд). 2) Соколовський I (УССК). 3) Матвійчук (УССК).

Мет диском: 1) Семенюк (С-Б) 38,65 (укр. рекорд). 2) Гнатейко (УССК) 34,72. 3) Круль (С. Б).

Стусан кулею: 1) Круль (С-Б) 11,82. 2) Гнатейко 11,18.

Мет ратищем: 1) Семенюк (С-Б) 49,69. 2) Билень (С-Б) 45,57. 3) Гнатейко 41,79.

Скок вгору: 1) **Рак Р. (Черник) 1,65** (рекорд). 2) і 3) Бойцун і Варцаба (оба Плай) 1,56.

Скок вдовжінь: 1) Захарків (УССК) 5,93. 2) Гнатейко (УССК) 5,70. 3) Козачок (С-Б).

Скок удовжінь з місця: 1) Захарків 2,855 (рекорд). 2) Слінко 2,615. 3) Крупка 2,58.

Трискок: 1) Крупка (Черник) 11,64. 2) Рак (Ч) 11,565 3) Захарків 11,54.

4 × 400 м.: 1) **Черник** (у складі Рак, Крупка I і II Слінко) **3:51,8** (рекорд). 2) УССК 3:56,2 (осяг також кращий від укр. рекорду). 3) Плай.

КОПАНИЙ МЯЧ.

ЛЬВІВ. **Чорноморці — УРСК 1:0 (0:0).** Змагання за мистецтво У. С. С., розіграні на грищі „Світез“, з яких переможцем вийшли Чорноморці.

ЛЬВІВ. **Луг (Львів) — Маратон 6:5 (1:2).** Товариські змагання в копаному мячі із сильною польською дружиною виграв львівський „Луг“ по тяжкій боротьбі у свою користь. Для „Лугу“ стріляли ворота: Е. Жовнір 4. Ю. Жовнір 1, Савчак 1. Суддював п. Тибінка. Змагання розіграно на грищі в Луговому Городі.

Пролом (Станиславів) — Бистриця (Стан.) 1:1 (0:0). Мист. Б-кл. Ворота для Пролому здобув Зубяк. Суддя п. Серафіні добрий. Були це чи не найгірші змагання Пролому в цьому сезоні й виграна належалась Бистриці.

Рипне — Гакоах 5:2 (4:1). Мист. Б-кл. Суддя п. Брах.

Б. Л.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 17. IX. год. 8. веч. „Музика на вулиці“, муз. комедія.

Середа, 18. IX. год. 8. веч. „Музика на вулиці“, муз. комедія.

Театр Ріжнородностей.

Вівторок 17. IX. нечинний.

Середа, 18. IX. год. 8. веч. Вечір пісеньок Тадея Жакея.

Концерти Марії Сокіл на „Р. Ш.“

Підгайці 16. IX.
Золочів 19. IX.
Снятин 21. IX.
Бучач 24. IX.
Чортків 25. IX.
Перемишль 2. X.
Ярослав 3. X.
Радехів 6. X.

Кіна.

АДРІЯ: „Син Конг-Конга“ „Лови на тигра“.

АПОЛЬО: „Золото“ (з Бриґідою Гельм)

АТЛЯНТИК: „Авдієнція в Ішлю“.

ВАНДА: „Федора“, „Ремо-Сатан“.

ҐРАЖИНА: „Пісня сонця“.

КАСІНО: „Секвоя“.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Мала неня“ (з Франціскою Ґаль).

МАРУСЕНЬКА: „Мала неня“ (з Франціскою Ґаль).

МІРАЖ: „Цісарські лови“.

МУЗА: „Шукачки золота“.

ПАКС: Нечинне.

ПАЛЯС: „Леґіон безбожних“.

ПАН: „Петербурські ночі“, „Навіщо працювати“ (Льорель і Гарді).

РАЙ: „Вероніка“ (із Франціскою Ґаль).

СВІТ: „Для тебе співаю“ (з Кепурою).

СОНЦЕ: „Світ без мужчин“, „Вбивство в Шікаґо“.

СТИЛЕВЕ: „Дон Жуан“ з Д. Фербенксом і ревія „Золота осінь“.

УТІХА: „Котячий пазур“ і ревія „Осінні жарти“.

ХИМЕРА: „Каранґа“.

Закордонне радіо.

Вівторок, 17. вересня 1935.

Відень (506,8) 15.20 Авд. для дітей, 17.30 Солісти (Ресель-Майда барит., П. Штадлен, барит.), 20.15 Мельодії Лео Фаля. **Братислава** (298,8) 16.30 Легка музика, 18.00 Сп. ресітель Р. Зорґової. **Кошиці** (259,1) 17.40 Для Закарпаття (сп. ресітель). **Прага** (470,2) 21.50 Форт. ресітель. **Париж** (1648) 12.15 Розр. концерт, 20.45 Давні й нові пісоньки. **Білгород** (16.00 Пісоньки. **Берлін** (356,7) 14.15 Фільм. й оп. мельодії, 16.00 Пісні Брамса й форт. твори, 19.00 Брамсові твори. **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.00 Популярна музика, 17.25 Солісти, 20.10 „Ля Серва падрона“ (Наймичка-пані) оп. Перґолезія. **Кельн** (455,9) 16.00 Італ. муз., 17.00 Концерт, 20.10 Форт. ресітель, 21.00 „Портуґальська гостинниця“ оп. Херубінія. **Ляйпціґ** (382,2) 19.00 Нар. пісні й танки, 22.30 Концерт. **Мінхен** (405,4) 16.10 Вес. пісні. **Будапешт** (550.5) 17.30 Сальон. музика, 19.00 Скр. ресітель **Міляно** (221,2) 11.30 Легка музика, 20.45 „Княжна Шікаґо“ оп. Кальмана. **Рим** (420,8) 21.00 Муз. вечірка, 22.00 Концерт солістів (муз., спів).

Середа, 18. вересня 1935.

Відень (506,8) 17.00 Твори М. Аста (сп., муз.), 19.30 Пробоєвик на пробоєвику (джез, спів), 20.30 Симф. концерт. **Прага** (470,2) 11.05 Сальон. музика, 12.30 Сальон. квартет, 21.30 Соната на форт. оп. 30 Ірака, 21.50 „Антигона“ драм. сцена з муз. **Париж** (1648) 12.15 Концерт, 20.00 Форт. музика. **Білгород** (437,3) 13.15 Популярні пісоньки, 18.30 Скрипка. **Берлін** (356,7) 12.00, 0.45 Концерт, 18.00 Співаємо і граємо, 19.20 На нар. нуту. **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика, 20.45 Нар. Пісні. **Кельн** (455,9) 16.00 Суч. музика, спів. **Мінхен** (405,4) 16.00 Шубертові пісні (Маґер сопр.). 17.00 Вес. муз. пополудне, 19.00 Муз. спеціяли 20.45 З піснею довкола світа. **Будапешт** 550,5) 13.30 Вок. квінтет, 17.30 Джез. музика, 19.00 Популярні мад. пісні, 20.30 Концерт. **Міляно** (221,2) 11.30 Тріо, 20.40 „Ромео та Юлія“ оп. Зандоная. **Рим** (420,8) 13.05 Популярна музика, 17.05 Легка музика.

Ширіть наш часопис!

Львівське радіо.

Вівторок, 17. вересня 1935.

6.30 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл. 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.13 Для мол. дітей: „В дідусевому городі“ обр. із пісоньками Б. Герца. 12.30 Концерт, 13.25 Для жінок, 13.30 З ринку праці, 13.35 По дві пісоньки з гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Популярна музика з ґр. пл.. 16.00 Скринька ПКО. 16.15 Концерт орх., 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Народини світової лет. комунікації, 17.15 Концерт орх., 17.50 Говорена енциклопедія, 18.00 Форт. ресітель, 18.00 Техн. скринька, 18.40 Сільва ерум, мист. життя, 18.45 Пісоньки, 19.00 Львівські театр. справи, 19.20 Реклям. концерт, 19.32 Комунікати, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Акт. гутірка, 20.00 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 20.10 Легка музика, 21.00 Веч. денник, 21.10 Із суч. Польщі, 21.15 „Манон“ оп. Масенета із гр. пл., 22.30 По вакаціях, 22.45 Літер. хвилини, 23.15 Популярна музика з гр. пл.

Середа, 18. вересня 1635.

6.30 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій. 8.00 Для дітей, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Перші ластівки сезону, 12.30 Камер. музика з гр. пл., 13.25 Хвилина для жінок, 13.30 Найгарніша ґр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Тріо, 16.00 Свято хризантем у Японії, 16.20 Вок. квартет Брамса, 16.45 Ґутірка музика зі слухачами, 17.00 У поліській джунглі, 17.15 Форт. муз. з гр. пл., 17.50 Світ сміється — огляд закорд. гумору, 18.00 Скр. ресітель, 18.30 Тома Ман. і нім. повість, 18.45 Легка музика з гр. пл., 19.00 Людина й артист, 19.20 Реклям. концерт, 19.33, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Найстарший повітряний прилад — бальон, 20.00 Мало відомі конц. вальси, 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Шопенова творчість, 21.35 Чвертьгодина поезії, 21.50 Безсмертні танки, 22.00 Легка музика в вик. малої орх., 23.05 Легка музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.29—5.32 зол.

Нім. марка 1·55—1·60, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінги 26·10—26·25, австр. шілінги 90·50 — 102, чеські корони 20·50—21·50, рум. леї 28·50—30·50, ліри 37·00—40·00.

Золото: Доляри 9.00—9·02, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60 — 4·70. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 ґр ср. 0·07—0·08.

Премійовки.

Долярівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 41·25—43·00.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 16-го вересня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·50 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.54·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·60 „
1 л. молока	0·13 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	3·40 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло вдержана, на молоко внизкова, сметану слаба, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 16. IX. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг живої ваги птиці, льоко подвіря птахоясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкг.	за 1 кг.	0·80 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90 „

Птицю приймає в кількости визначеного приділу для кожного свого доставця.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10